

Cl. 240.
27

Za
6920

VITA
M. BALTHASARIS
DÜRINGI,

PRIMI

COBURGENSIS
ECCLESIAE REFORMATORIS,
CONCIONATORIS

AC TANDEM

PASTORIS EVANGELICO-
LUTHERANI,

DELINEATA

ab

Illustri Gymnafii Casimiriani
Bibliothecario,
JOHANNE GEORGIO BRÜCKNERO.

COBURGI,

Literis HAGENIANIS, MDCCXXXIV.

I. N. J.

Scuti nemo negabit, ingens certè Dei O. M. Donum ac beneficium fuisse, quando Patres nostros, Coburgensium & vicinarum terrarum incolas, in tenebris Paganismi plusquam Cimmeriis & spiritalis mortis umbra sedentes, Evangelii sui luce collustravit & ruptis nefandi creaturarum & idolorum, Solis, arborium, Martis, Strufæ s. Palladis &c. Cultus & cœcæ superstitionis vinculis ad verum veri numinis cultum vitamque spiritua-lem ac divinam paterna sua manu duxit; ita quilibet pia mente præditus, cum attentius perpenderit, illorum posteros, ob gravissima peccata Evangelicique luminis contentum, à justissimo Deo ad tempus quidem repudiatos, Pontificiæque superstitioni & tenebris traditos, tamen, præter omne meritum, primo ferè Reformationis tempore, in gratiam divinam receptos, ab intolerabili Papatus servitute solutos & filiorum Dei libertate inæstimabili, legendi verbum divinum, credendique ac agendi, quæ in illo ad salutem revelata sunt, rursus donatos esse, se continere vix poterit, quin, cum admiratione & laude Deo debita, hanc severitatem pariter ac bonitatem ejus intueatur & cum Propheta exclamet: *Quis est Deus fortis, justus ac clemens par tibi? condonans iniquitatem & præteriens defectionem reliquiis possessionis suæ; non retinens in æternum iram suam, eo quod delectetur benignitate? Conversus misertus est nostri, subegit iniquitates nostras: imo projecit in profundissimum maris omnia peccata nostra, (a) præstitit fidem datam per Jesaiam: (b) Populus ejus, qui ambulant in tenebris, videbunt lucem magnam, super confidentes in terra umbræ lethalis lux splendebit.*

Quis est igitur, qui dubitet, hoc divinæ gratiæ tempus ac opus perpetua memoria inter nos dignum esse? Sanè nemo. Præclaræ autem hujus rei memoria imprimis, sine dubio, conservabitur

(a) Mich, VII, 18. 19. 20.

(b) Jes. IX, 2.

bitur, si primorum Coburgensis Ecclesiæ Reformatorum vitas ex
 vetustis describantur monumentis. Initium laudandi hujus co-
 natas jam fecit doctissimus quondam Serenissimorum Gothano-
 rum Ducum Historiographus, *Christianus Schlegelius*, beatè de-
 functus, in descriptione vitæ *Johannis Langeri*, primi Ecclesia-
 rum Coburgensium Superintendentis. Cujus Langeri cum Col-
 lega (c) ad breve tempus, imo, jam ante illud, diligens in Ec-
 clesiæ nostræ divina vinea operator fuerit *M. Balthasar Düringus*,
 Vir perdoctus, papicolarum aliorumque doctrinarum falsarum
 profligator è nostris & vicinis regionibus strenuus, pacis studio-
 sissimus, illatarum injuriarum patientissimus, moderatissimus item
 Theologus & laborator in opere Dei indefessus, Summis ideò
 Viris, præsertim B. Luthero & Phil. Melanchtoni, præ aliis ca-
 rus & astumatissimus, ita, ut Lutherus *Venerabilem suum in*
Christo fratrem eum nominare haud dubitaverit (d); oleum &
 operam me non perditurum duxi, si præclari hujus, primi inter pri-
 mos divini nostri cultus reformatores, Viri memoriam, parum
 hæctenus notam, brevi quidem, sed in veritate fundata vitæ de-
 scriptione conservare studeam. Id quod eò fatius præstare pot-
 ero, majorique mea narratio fide erit digna, cum magna illius
 pars ex monumentis in Curia Regiomontana, Düringi nostri
 patria, asservatis & à Viro beate jam defuncto, antiquitatum ha-
 rum Scrutatore diligentissimo, apud Regiomontanos olim à con-
 cionibus sacris, admodum reverendo Dn. *Krausio*, doctissimi
 jam Eislefeldensis Superintendentis Patre, per amicum mecum
 communicatis, deprompta sit.

Ab initio igitur ut ordiar, *M. Balthasar Düringus* (*Dür-
 ring*) s., ut alii scribunt, Thuringus, miseram hanc ac morta-
 lem

):(2

(c) Vid. Schnaussii Epiraphium Joh. Langeri, ubi ita scribit:
 welcher (M. Langer) neben weyland Herrn M. Balth. Düringen
 unter den ersten Evangelischen Predigern allhier gewesen.

(d) Vid. Epist. Lutheri ad Düringum, quæ est Iida inter illas,
 quas Schlegelius Initiis Reform. Cob. adjunxit, p. 200.

Iem ingressus est vitam A. 1466. (e) in urbe Regiomonte, non metropoli ista Prussiae, ut Pranobilissimo ac Consultissimo Domino Consiliario *Hönnio*, Patrono meo honoratissimo, in *Chronic. Cob. L. I. c. 15. p. 79.* scribere placuit, sed Franconiae potius oppido, ut *Cl. Schlegelius* in *Init. Reform. Cob. p. 2.* jamjam conjectatus est. Siquidem, non tantum *Duringorum* Nomen, partim per D. partim Th. scriptum, multis in publicis literis annorum 1455. 1485. 1488. 1497. 1504. 1509. 10. 11. 12. 15. 16. 17. 18. 22. 28. 42. 1600. 1632. 1718. in curia Regiomontis Franconici reconditis adhucdum legitur, verum etiam Pater M. *Balth. Duringi*, nomine Jacobus, Ao. 1485 & 1488. (f) Civis & Praefectus (g) in oppido Herbipolitano, Hasfurt dicto, dein A. 1497. 1504. usque ad 1511. Civis, Senator, aetarii ecclesiastici Praefectus, (h) Consul & membrum fraternitatis S. Annae in Franconiae urbe Regiomonte, se ipsum in juramenti formula, quod, certas ob causas, in curia Regiomontis in Franconia siti A. 1511. praestare debuit, *Regiomontanum* appellat (i). Ne autem quis debitet, *Jacobum* hunc *Duringum*, brevi post praestitum juramentum eodem [1511.] anno mortuum, M. *Balth. Duringi* Patrem fuisse, id ex tribus rationibus Fraternitatis S. Annae, in Archivo Curiae Regiom. re-
 pertis, probabimus; nam in istis, quae ab Anno 1510. - 1511. conscriptae sunt, haec leguntur verba: **Jacob Thürings Erben
 restiren**

(e) Vid. Thomae Licht am Abend. p. 357. qui scribit, *Duringum* anno aetatis 63. ex hac vita migrasse, & ex sequentibus patebit, A. 1529. mortem ei obtigisse, ergo Annus nativ. ejus est 1466.

(f) Ex MSto Krausiano. Vid. etiam M. Joh. Werneri Krausii vincula Petri & Wilhelmi f. Concionem eucharisticam ob laetiss. reditum Wilhelmi. Sax. Duc., è Captiv. Caes., à Schlegelio in initiis Reform. Cob. p. 2. alleg.

(g) Kehler und Voigt. (h) Gotteshaus, Vorsteher.

(i) Ich Jacob Düring von Königsberg bekenne, daß ich in der Jarzal der Geburt Christi MDC. (1500) und im Fiff-
 ten 10. zu Ende: Geben nach der Geburt Christi in obge-
 nannter Jarzal am Montag unser Lieben Frauen Tag
souceptionis genant. MSt. Krauf.

restiren in die Brüderschafft S. Annæ 1. Fl. 2. Pfund 24. pf.
Einschreib. Geld und Testament für sich und Anna seine
erste Hauß. Frau; in aliis de A. 1518. hæc scripta reperiuntur:
M. Thüring/ Jacob und Körner zu Zeil restiren 3. Pfund
15. pfen. zu ihrem Theil noch ihres Waters wegen/ &
tandem in rationibus 1522. confectis: Magister Thüring/ Ja-
cob und Hans Körner restiren 3. Pfund 15. pfen. von ih-
res Waters und Schwäbers wegen. (k)

Magistrum igitur *Balthasarem Duringum* Jacobi filium &
quidem Regiomontano Francum fuisse, quis est, qui hæc per-
pensis adhuc in dubium vocet? nisi forte quis ex eo, quod Jaco-
bus Duringus primum civis Hasfurtensis dicatur, conjicere velit,
M. *Balthasarem Duringum* Hasfurti potius, quam Regiimontis
natum fuisse, quæ conjectura autem, quia Jacobus se ipsum, ut
supra ostendimus, *Regiomontanum* appellat, & M. B. *Duringus*,
jam ante, quam Pater ipsius civis Hasfurtensis fuisse reperitur, na-
tus fuit, non satis firmo, meo quidem judicio, nititur fundamento.

Quibus præceptoribus usus fuerit, quasque Scholas & Aca-
demias in juventute frequentaverit *Balthasar* noster *Duringus*,
erui non potest. Tantum interim ex membrana Regiomontana
scire licet, eum A. 1516. Regiimontis, cum vicarii officium ei
mandaretur, publico jam munere, Presbyteri nimirum, fun-
ctum fuisse. Nam cum A. 1516. d. 1. Julii Episcopus Herbipolen-
sis Laurentius Vicariatum, ut vocabant, à *Job. Kelnero*, Presby-
tero ac vicario in Ecclesia Regiomontana, Canonico item Alten-
burgensi, A. 1508. ad S. Urbani altare in Ecclesia Regiimontis Pa-
rochiali fundatum, ab eoque 600. fl. & à Nic. Kislingio 8. fl.
dotatum confirmasset, Senatus Regiom. hocce vicarii munus
eodem (1516.) anno *Balthasari Duringo*, Presbytero, his verbis
contulit: *Ut horas Mariae cantaret, missam legeret die martis &
Sabbathi, Plebano adstaret & Rectorem revereretur.* Certè di-
gni tali viro aliisque salutare labores, ex quibus multum salutis

:(3

&

(k) Ex MSto Kraufiano.

& solatii ad Regiomontanos ejus temporis Christianos redundaverit; quibus perficiendis *Balthasar* noster tanto etiam incumbabat studio, ut illis brevi tempore post plane valediceret, Wittebergam, (l) orta ibi Evangelii luce, se conferret, Lutherum aliosque purioris divini cultus magistros audiret, scripta illorum legeret veramque Evangelii doctrinam amplecteretur. Et cum esset Vir optimus, & ἀεισχηρᾶτος, ut *Phil. Melancthon* eum nominat, (m) *nihil habens populare*, ita in Academia ista se gessit, ut Lutherus & Professores illius, quorum studiorum amantissimus erat, non tantum bene de eo sperare, sed etiam confidere possent, talem Ecclesiae Doctorem dignissimum futurum, qualem cognitum judicarunt. Quapropter summis in Philosophia honoribus A. 1517. (n) ibidem ornatus Coburgum nostrum anno, ut videtur, 1519. (o) accersitus & in numerum Sacri Synedrui Assessorum, (p) qui tum res matrimoniales praecipue & Ecclesiae dirigerent, receptus est, quo tempore etiam prima purioris doctrinae femina hic loci illum primum sparsisse credibile est. Hoc autem officio per aliquot annos functo, A. circiter 1524. (q) Wittebergam, firmiora ibi, in Theologicis

prae-

- (l) Omnes Scriptores consentiunt, Duringum Wittebergam Coburgum venisse, & in sqq. probabimus, id. 1519. factum esse & per decennium eum Sacro muneri hic praefuisse, it. A. 1517. primum Magistrum nominatum fuisse, E. veritati consentaneum videtur, ipsum Regiomonte relicto A. 1517. Wittebergam adiisse.
- (m) In Epist. ad Philipp. Eberbachium, Rector. Scholae Coburgensis, Initiis Reform. Cob. Schlegelii adjecta, p. 212.
- (n) Cum Vicarii munus ei 1516. conferretur, nondum, in rationibus autem duabus posterioribus fraternitatis S. Annae supra allegatis A. 1517. & 1519. Magistri titulus ei tribuitur, ergo verisimile, ipsum hos honores 1517. esse consecutum.
- (o) Si A. 1529. mortuus & per decennium hic docuit, ut infra ostendemus, eum jam A. 1519. Coburgum venisse, res evicta est.
- (p) Vid. Praenobiliss. Dn. Haennius in Chron. Cob. p. 63.
- (q) Scripsimus supra, Duringum jam A. 1519. Coburgum venisse, &

præsertim, jacturus fundamenta & majora in eis facturus incrementa, more, tunc temporis inter eos etiam, qui publico jam muneri præerant, consueto, reversus est. Id quod eò facilius facere potuit, cum ipsi Salarium ob Vicariatu ad S. Urbanum à Regiomontano Senatu adhuc quotannis solveretur, usque dum Witteberga A. 1525. Coburgum ad Concionatoris officium ob eundem revocatus, (r) Vicariatum istum in manus Senatus Regiomontis resignaverat. (s) Hoc in tempore & officio talem se præstitit *Duringus* noster, quales esse Christus discipulos suos adhortatus est. Matth. XV, 16. *Splendeat lux vestra coram hominibus, ut videant fidem & bona opera vestra, glorificentque Patrem illum vestrum, qui est in cælis.* Primo enim ejus apud Coburgenses adventu similis erat Phosphoro, læto imminentis diei nuncio, non nihil jam purioris Evangelii lucis in terras nostras, papatus tenebris obscuratas, demittens. Postquam autem Wittebergâ majori ibi Spiritus S. & verbi divini lumine collustratus, hic redux factus erat, splendidissimo in & ex eo lucente veritatis divinæ fulgore mendaciorum illam Papalium noctem, abrogatis jam 1524., per novam Electoris Saxonici constitutionem, (t) vigiliis, missâ pro defunctis, candelarum accensione, in exequiis olim usitatis ceremoniis Papalibus, magis magisque dispellere atque discutere cœpit, eamque tandem, præsertim adju-

van-

& Dn. Hænnius ait l. c., eum A. 1523. S. Synedrii officium Altesforis ibi obiisse, & in Annal. Cob. p. 137., A. 1525. Wittebergâ huc vocatum esse, E. probabile, *Duringum* anno circiter 1524. Coburgo Wittebergam ob allegatas causas reversum fuisse.

(r) Vid. Dn. Hænnius in Annal. p. 137.

(s) Ita scripsit Dn. Krausius l. c. *Worbemeldter M. Düring hat die Einkünfte seiner Vicarey 9. Jahr von A. 1516. bis 1524. genossen. Als er aber A. 1525. von Wittenberg aus zu einem Prediger nach Coburg beruffen worden, hat er solche Vicarey dem Rath zu Könnigsberg wieder übergeben, welcher die Einkünfte 4. Jahr, nemlich A. 1525 - 1528. inclus. innen behalten und genossen, nachmahlen aber dem Gottes-Kasten bezahlen müssen.*

(t) Vid. Prænobil. Dn. Hænnius l. c. p. 137.

vante postea Prapósito Algauero, veritatem mox amplectente, Lango item aliisque S. Synedrii Assessoribus & ad visitationem nostræ Ecclesiæ constitutis (u) Viris, plane propulsa, ita, ut filii tenebrarum, duodecim nim: Sacerdotes missifici in templo ad S. Mauritium & septem ad S. Crucem ac tandem A. 1526. octo discalceati Monachi in monasterio, nunc die **Ehrenburg** dicto, degentes, fereniorem ortam & adfulgentem veritatis Evangelicæ lucem non perferentes, isti sese subducere cogentur. (x)

Qui sinceræ doctrinæ pariter ac vitæ integræ magnæque idè autoritatis splendor in *Duringo* nostro, sicut nostris in regionibus, ita etiam in Regiomontanis, præclare luxit; id quod non tantum exinde patet, quod, cum A. 1526. tempore autumnali Anabaptistarum insania multorum in urbe & Centena Regiomontana invaderet animos, Annoque 1527. die Lunæ post Dom. Judica, quidam horum hominum, nomine **Beutelhanß** / (y) capitis damnatus, gladio ibidem necari deberet, hic multis precibus & propter Deum Prætorem *Conradum Gozmannum*, [z] eo tempore, quo mortis sententiam ipsi annunciaverat, rogaret, [a] ut antequam capite plecteretur, *M. Balthasar Durinus*, Ecclesiæ Coburgensis Concionator, Regiummontem accerferetur

(u) Dn. Hœnnius in Chron. p. 63. Seckendorf. Hist. Luther. lib. II. p. 101. Dn. Hœnnius in Annal. p. 137. 141. 144. & ex illis Schlegel. l. c. p. 28. 46.

(x) Vid. Dn. Hœnnius in Annal. p. 137. 138. 140. ubi etiam hæc leguntur: *Um welche Zeit auch die Anordnung, in denen allhiefigen Kirchen Teutsch zu singen und zu lesen, beschehen.*

(y) Prænob. Hœnnius in Annal. p. 140. 141. ubi inter alia: *Dass auch ein Bürger zu Königsberg, der Beutelhanß genant, heimlich zu predigen und Schulen zu halten, sich unterfangen, als wurden sie auf Befehl Ihro Churfürstl. Durchl. zur Haft gebracht, und wie wohl sie hierdurch ihre Leiber, Haab und Güter verwircket, jedoch der gefänglichen Haft zc. erlassen.*

(z) Legati munere in pacis negotio postea fungentem A. 1528. ex parte Elect. Sax. ad Episc. Herbipol. vid. Schlegel. l. c. p. 43. 44.

(a) MSt. Krauf.

feretur, quò cum ipso, ante vitæ suæ finem, de doctrina salutis colloqui, responsionesque illius, de Anabaptistarum np. dogmatibus, audire &, si convictus, ad sanio rem mentem redire posset; Verum etiam, postquam A. 1528. Concionator & Pastor Regiomontis, *Bartholomæus Gütblein*, (b) multas & magnas in illo oppido dissensiones excitaverat, istiusque urbis Ecclesia in aliis etiam rebus, propter nimis multas præsertim conciones, [c] quæ sine necessitate die Dominica aliisque ibi habebantur, ceremonias item papales intolerabiles, curata ordinatione & reformatione indigebat, M. *Balthasar Doringus*, svasione *Phil. Melancthonis* & amore patriæ motus Regiomontem accessit, de Ecclesia ordinanda & concionatore isto modestiore reddendo deliberavit, ad *Phil. Melancthonem* eam ob causam scripsit, responsioneque d. 16. Julii 1528. ab eo obtenta, Pastorem tandem iteratis gravissimis suis commonitionibus moderatiorem totumque Ecclesiæ statum, sopitis Anabaptistarum turbis, tranquillio rem fecit. [d] Quam ob causam sicut Melancthon magnopere gavissus est, lætitiãque suam de prospero hoc operis divini apud Regiomontanos per Doringum successu in literis ad eum datis publicè declaravit; ita & nostra Civitas eo tempore non minorem habuit lætandi rationem, Tum, quia, ejusdem præcipuè Doringi & collegarum suorum (probe scientium, fidei doctrinam cum vitæ ac morum præceptis semper strenue conjugendam esse,) ministerio indefesso, reſtaque de magistratibus, eorum ordinatione divina & subditorum erga illos & Clerum officio, ex Dei verbo institutione,

):(): (qua

(b) Ita nominatur in MSt. Krauf, in Epist. autem Phil. Melancthonis, ejus causa ad Doringum scripta, nulla ejus nominis fit mentio.

(c) Ita scribit Melancthon, causas dissensionum recensens, ad Doringum: Alterum etiam prodest, non nimis multas conciones fieri. Audio, tres conciones in Regiomonte singulis Dominicis fieri. Quid opus est? *due* satis erant, & per totam septimanam *due* aut *tres*. In illa copia obrepat satietas populo. Sit igitur modus quidam, ne nimis etiam onerentur concionatores & ut habeant etiam aliquid vacuû temporis ad discendum. Nihil sit; cum quotidie cogentur concionari, nisi ut immeditati veniant in publicum & effutiant, quæ in buccam inciderint. Et si nihil venerit in mentem, transferunt se ad locum communem, quem unum habent plurimi, nempe ad *Convicia*. Vid. Ep. VI. Vitæ Langeri *adjecta*, p. 204.

(d) Vid. Ep. *Melancthon*, cir. it. Ep. XXXII, p. 23 l. 1, c.

qua auditores suos largè impertiebantur, effectum est, ut in notissimo isto rusticorum in Suevia, Thuringia & Franconia, contra Magistratus & Clerum tumultu, cujus natalis infaustus Annus 1525. fuit, & in quo Coburgensium quoque terras inhabitantes, agrestes præsertim & nobiles multa sane perpeti cogebantur, ne unicum quidem, ut Schlegelius [e] ait, Coburgensem contaminatum implicatumque legamus; Tum etiam, quod *Duringi* nostri operâ Oris foribus Capitanei arcis Cob., *Job. Mobri*, *Zwinglii* doctrinam & convicia in dictum *Duringum*, erroribus ejus sese opponentem, maximo cum strepitu inter pocula evomentis, ceremonias nostras repudiantis & ad sanio rem mentem se perducere plane & pertinaciter recusantis, firmis repagula, ne doctrina hæc longius progredere tur, obdita sunt. Scripsit enim M. noster *B. Duringus* A. 1527. hac de causa ad *Phil. Melanchtonem*, consiliaque ab eo hæc in rebus petiit, quibus per literas [f] acceptis, atque sine fruge in stulto isto & indocto, ut *Melanchton* eum appellat, rixatore applicatis, *Duringus* rem ad Saxoniam Electorem humillimè retulit, qui, postquam eam cum Luthero communicaverat hicque mentem suam per litteras A. 1528. die jovis post Epiph. Electori aperuerat, dictum Mohrum ad se vocavit, [g] incorrigibile officio movit & hoc modo altercationibus ejus & Zwinglianam Doctrinam in nostra Civitate propagandi conatibus finem fecit. His feliciter effectis, M. *B. Duringus*, Electoris Saxoniam jussu, primæ Visitationi generali Ecclesie Regiomontanæ A. 1528. à die jovis post Martini festum, usque ad diem jovis ejusdem anni tum S. Andreae sacrum, interfuit, [h] ecclesiamque istam ordinavit & exinde Coburgum redux, *Pastor*, [i] A. 1529. post mensem Aug.

(k) omni-

(e) l. c. p. 37. (f) Vid. Ep. IV. l. c. p. 201.

(g) V. Prænob. Dn. Hoennius in Ann. p. 141. 143. 144. it. Seckend. hist. Luth. lib. II p. 124.

(h) Dn. Kraußius ita: A. 1528. Montag nach Martini bis auf Montag Andrea, hat diese *Phil. During*, als ein Visitator, der ersten Chur-Sächs. Evangl. General-Visitation zu Königberg mit beygewohnt, (vid. Visit. Acta 1528.) da denn un-ter andern verabscheider und befohlen worden, daß der Rath dem Gottes-Ra-then, wegen *M. During*s heimgefallene Lehn, 600. fl. Haupt-Summa und 128. fl. Abzug auf vier Jahr, neml. jährl. 32 fl. bezahlen soll.

(i) In Ep. IV. A. 1528. scripta & Visæ Langeri adjecta Melanchton *Duringum* appel-

(k) omnibus in Ecclesia nostra, postquam per decennium (l) hic loci Evangelium prædicaverat, bene constitutis, ex misera hac vita, cum annum ætatis explevisset tertium ac sexagesimum, (m) discessit, peccatumque piis etiam & regenitis in hisce terris adhuc degentibus adhærens cum iustitia, labores cum requie cœlesti, moerorem cum gaudio sempiterno, tentationes satanæ, pravorum hominum & carnis gravissimas superatas cum vitæ corona immarcescibili, perpetuamque mortem cum æterna vita commutavit, splendens jam sicut sol in regno Patris sui & sicut stellæ in æternum, secundum gratiosissimam Dei Promissionem: *Docentes alius viam salutis splendebunt quasi splendor expansi, & ad iustitiam, illam veram per Christum, perducentes multos, ut stellæ in sempiterna Secula.* (n) Meritò igitur Deo nostro ter optimo ter maximo maximas jam, quas possumus, persolvimus gratias, quod tanti Viri Ministerio, opera & studio indefesso à Papatus tenebris liberatos & ad veritatis cœlestis lucem parentes nostros perductos voluerit. Hac re sane ita factum est, ut & nos, ad hoc usque tempus, divinæ doctrinæ non tantum, verum etiam aliarum bonarum literarum cognitione salutari in civitate nostra frui possimus. Ut enim in aliis, sic quoque in nostris terris studia quævis & elegantiores literæ magnopere per & post Ecclesiæ Reformationem creverunt; ita, ut juvenes bonæ mentis & indolis in quovis

fere

lat *Concionatorem, & scribit ad eum: De Inspectione Ecclesiæ tuæ nondum desperato;* quibus verbis Schlegelius hæc c. l. p. 202. subiungit: *Ex quo sole clarius relucet, ambuisse Düringum Pastoratum & Inspectionem Coburgensem, præsentè Langero, sed mortem intercessisse, quo minus eandem obtinuerit.* Düringum autem Pastoratum hunc omnino obtinuisse, ex eo patet, quod Lutherus ipsum in Epist. A. 1529. ad eum scripta, que in Vita Langeri l. est, *Pastorem Coburgensem* nominat, scribens: *Balthasari Düringo, Pastori Coburgensi. Gratiam & pacem in Christo.* (k) MSt. Krauf.

(l) Cyriacus Schnauffius, Pharmacopola & Typographus Coburgensis, in libro, cui tit. *Epitaphium von dem Christl. Testament und gottsel. Abschied des Ehrwürdigen M. Joh. Langers, von Boleffenhaeym, Pfarrer und Superint. zu Cob. kurzer Bericht, zu lesen und zu singen.* 1548. 8. ita scribit, *Wir solten danckbar seyn, daß uns Gott sein Wort lehren lassen, neml. und fast zu ersten in das Zehend Jahr durch den treuen Gottes-Diener u. erleuchteten Mann, Hn. M. B. Düring von Königsberg.*

(m) Vid. Thomæ Licht am Abend. p. 351.

(n) Dan, XII, 3.

Pa 6920 OK x 3577546

VD18

ferè studiosorum genere in Academico hujus urbis à *Serenissimo* JOHANNES CASIMIRO, Saxoniae Duce pietissimae memoriae, fundato & à *Serenissimis ejus successoribus*, hodiernis praesertim nostris *Principibus clementissimis* non solum optime conservato, sed in meliorem etiam statum redacto Gymnasio erudiri possint ac instrui. Ad bonas aures literas pertinet quoque sine dubio *Historia literaria*, Historia nimirum Scientiarum, librorum & literatorum, quippe quae viam discitentibus pandit ad altiora, Philos., puta, Theol., Jurispr. & Med., facilius perveniendi studia, & sine cujus cognitione praevia nemo certè in ejusmodi literis magnos faciet progressus. Ut igitur hac literariae historiae cognitione admodum necessaria, adhuc autem hocce in Gymnasio non tractata, studiosorum juvenus in posterum, quantum opus est, imbuatur, *Serenissimi* Athenaei hujus *Nutritores*, ad relationem & commendationem, Honoratissimorum Dominorum Scholarcharum, quo Bibliotheca ejus, maximo literatorum & studiosorum hujus loci detrimento haecenus occlusa, vermibus ac muribus relicta & penè devorata publici usus fieret & quovis die Mercurii & Saturni à mense April. usque ad mensem Dec. hora tertia & quarta post merid. aperiretur atque per duas horas singulis septimanis publice studiosis publicis lectiones literariae à Bibliothecario haberentur clementissime praeeperunt. Quod, ut fieret, communi *Sereniss. Principum* nostrorum jussu clementissimo *illustre & honoratissimum* Scholarcharum collegium Bibliothecarii munus mihi contulit. Quapropter *Serenissimis* ac *Clementissimis* Patriae nostrae Patribus publice jam humillimas, quod tali officio dignum me judicare voluerint, ago gratias, cum voto sincero, Deus clementissimus velit gratiam hanc singularem largissime in sinum eorum retribuere istosque felicissima ac diuturna vita beare acturi. Horum igitur *Serenissimorum* voluntate clementissima & Dnn. Scholarcharum jussu omnes literarum Patronos, Fautores & Cultores Coburgenses, peregre item hinc loci degentes & venientes, peto decenter, ut dictis horis ad Bibliothecam Gymnasii nostri saepissime conveniant, istam praesentia sua ornent, munificentia autem, si libuerit, augeant, libris illius decenti modo utantur, à retentione autem illorum cultroque Flaciano sibi caveant, meque ad officia quaevis, pro viribus & legibus mihi praescriptis, semper habeant paratissimum. Vos autem studiosi juvenes carissimi ad lectiones etiam publicas literarias, in vestrum commodum habendas, & simulac horae à Summe Rever. Dn. Directore mihi fuerint determinatae, statim inchoandas accedite frequentes, omnesque valete. Dabam Coburgi è Tabula Gymnasii Casimiriani, pridie ante Cal. Nov. Memoriae Reformationis Eccles. per Lutherum annuali Sacro, MDCCXXXIV.

AN. 240.
29.

VITA
M. BALTHASARIS
DÜRINGI,

PRIMI

COBURGENSIS
ECCLESIAE REFORMATORIS,
CONCIONATORIS

AC TANDEM

PASTORIS EVANGELICO-
LUTHERANI,

DELINEATA

ab

Illustris Gymnasii Casimiriani
Bibliothecario,
JOHANNE GEORGIO BRÜCKNERO.

COBURGI,

Literis HAGENIANIS, MDCCXXXIV.

